

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 011271
קובץ: תשובות סופיות

עברית: לשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעהיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק א – שם המספר ואותיות השימוש – 20 נקודות
פרק ב – תחביר / פרק ג – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 80 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).
- ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק א: חובה - שם המספר ואותיות השימוש

שאלה 1

- א. • בשנת אלפים עשרים ושתים (האפשרות הראשונה); חמישים ותשעה מוסדות; מבין עשר האוניברסיטאות שלוש מאות חמישים ואחד אלף וחמש מאות
- עשרים וחמישה אחוזים; פי שלושה
- בשני המקצועות (בשני); במקום ה-3 - השלישי
- בארבע נקודות
- ב. אחת ועוד אחת

פרק ב: תחביר

שאלה 2

- א. [למרבה הצער] הסגר, [ההשפעה] נושא [מתבטאת] נושא [כיום] תיאור [בזילות של התחומים האלה] מושא. בתוך המושא: "של התחומים האלה" - לוואי של "זילות"; "האלה" - לוואי של "התחומים".
- ב. (1) משפט I: שואפות לפתח (נשוא מורחב), דוגלות.
- משפט II: יש (נשוא קיומי), אחת הסיבות (נשוא שמני; "היא" - אוגד).
- (2)
- I. משפט איחוי (מאוחד / מחובר): [ממשלות שואפות לפתח את הכלכלה שלהן], [ולכן הן דוגלות בהקניית מיומנויות שימושיות].
- II. משפט מורכב: יש צורך בלימוד בסיסי גם על דתות ותרבויות בעולם, [מפני שבורות היא אחת הסיבות העיקריות לגיבוש דעות קדומות על האחר]. פסוקית תיאור סיבה

שאלה 3

א. I. לוואי

II. מושא

III. נושא

IV. תיאור (סיבה)

ב. (1) I. לא רק המהנדסים אלא גם אנשים מתחום מדעי הרוח

II. בהקשר העולמי ולא רק בהקשר המקומי

(2) I. נושא; II. לוואי

(3) הוספה

(4) המהנדסים ואנשים מתחום מדעי הרוח עונים על שאלות אלה. / גם המהנדסים וגם אנשים מתחום מדעי הרוח עונים על שאלות אלה.

(5) חשיבות רבה מיוחסת (על ידי החוקרת) ללימודי היסטוריה בהקשר העולמי ולא רק בהקשר המקומי.

שאלה 4

א. (1) II. למרבה השמחה; III. למעשה; IV. אולי (במשפט I אין הסגר).

(2) אולי

ב. לדעתה – הסגר

דעתה – מושא

ג. (1)

I. האם באמת נורא כל כך [אם מקצועות שאין להם ביקוש ייעלמו ממפת המחקר והלמידה] פסוקית נושא?

II. השאלה היא [אם הגשת עבודה שנוצרה באמצעות בינה מלאכותית היא מוסרית]. פסוקית נושא

(2) אילו חקרנו (היינו חוקרים) ברצינות רבה את האישויון בין הקבוצות החברתיות השונות, היינו יכולים לחשוף (חושפים) עולות שמתרחשות בארץ ומחוץ לה.

שאלה 5

מספר המשפט	התמורה	המילה או המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה או המילים שהתמורה ממירה
I.	(כמו) אהבה, צדק ואמת	מושגים (מחיי היום-יום)	מושא
II.	בעיקר לימוד ההיסטוריה	לימודי הרוח	נושא

- ב. (1) ירידת קרנם של מקצועות מדעי הרוח היא משבר עצום בהיקפו.
 (2) נושא: ירידת (קרנם של מקצועות מדעי הרוח); נושא: משבר (עצום בהיקפו). ("היא" – אוגד)
- ג. מי סיימה את הלימודים במדעי הרוח – אחותה או חברת?

שאלה 6

מספר המשפט	המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
I.	הנרשמים	שם עצם	לואי
II.	שנרשמים	פועל	נשוא (+נושא)
III.	חוקרים	פועל	נשוא
IV.	חוקרים	שם עצם	נושא

- ב. יש מומחים הטוענים כי בשנים הקרובות תגבר הדרישה ללימודי פילוסופיה, ספרות והיסטוריה. בשוק העבודה הולכת וגוברת ההכרה בחשיבותם של מקצועות אלה, וכיום הם זוכים לפריחה מחודשת. דן שוואבל, סופר ומוביל דעה, טוען: "לדעתי, מקצועות הטכנולוגיה יאבדו מן הרלוונטיות שלהם עם התפתחות הבינה המלאכותית". שוואבל מסביר כי חברות יחפשו דווקא את בוגרי מדעי הרוח בעלי הכישורים החיוניים להצלחה.

פרק ג: מערכת הצורות

שאלה 7

הפועל	השורש	הבניין
מְצוּי	מ-צ-א	קל (פעל)
מְצַטִּידִים	צ-י-ד	התפעל
מְקַנִּים	ק-נ-י/ה	הפעיל
לְהַבִּיט	נ-ב-ט	הפעיל
עָרִים	ע-ו-ר	קל (פעל)
נִדְמָה	ד-מ-י/ה	נפעל
תִּיטִיב	י-ט-ב	הפעיל

ב. (1) נ-ד-ר

(2) ה-ד-ר

שאלה 8

א. (1)–(2)

השורש: ב-נ-י/ה	השורש: ב-י-ו-ן
בְּנִיָּה	בִּינָה
בְּנִין	תְּבוּנָה
בְּנוּי	הַתְּבוּנוֹת
מְבִנָּה	מוֹבָן

(3) נְבוֹן

(4) בְּנָאִי

השורש	פועל באותו הבניין ובאותו הגוף אך בזמן עתיד
הנואמת הצעירה שְׁבֹתָה את לב הקהל.	ש-ב-י/ה תִּשְׁבֶּה
מערכת החינוך שְׁבֹתָה ליום אחד.	ש-ב-ת תִּשְׁבֹּת (תשבות)
הכלבה האבודה שְׁבָה לביתה.	ש-ו-ב תִּשׁוּב

שאלה 9

א. קביעה / קריאה – קל (פעל)

חינוך / לימוד / עיון – פיעל

הסבר / הנמקה – הפעיל

התדיינות – התפעל

(בכל שורה מספיקה דוגמה אחת).

ב. אני נִהְיָה מלימודי ... אבי נִהְיָה מלימודיו

ג. (1) מה

(2) צורן גזירה

(3) הפשטה (שם מופשט)

(4) פמות, איכות

שאלה 10

א. עֹרֶכֶת, רֹפֵאָה – קל (פעל)

מְהַנְדֶסֶת, מְכַשֶפָה – פיעל

מְרַצָה, מְפִיקָה – הפעיל

ב. תלולה – שם תואר; נרשמים – פועל; חוקרים (הראשון) – שם עצם; דנים – פועל; חוקרים (השני) – פועל.

ג. (1) קל (פעל)

(2) יֹרֶה

(3) הפעיל

שאלה 11

א. נתפסים – נפעל; מועלות – הופעל; מדובר – פועל (פֻעַל); ייעלמו – נפעל.

ב. – במילה חֶבְרָתִי הצורן הסופי יִי הוא צורן גזירה, ומשמעותו שם תואר (שייכות – הקשור לחברה).

– במילה חֶבְרָתִיּוֹת הצורן הסופי יוֹת הוא צורן נטייה, ומשמעותו ריבוי (רבות).

ג. סְרָטוֹן – בסיס וצורן סופי (סָרַט + ון)

יִתְרוֹן – שורש ומשקל (י-ת-ר, משקל קטלון)

ד. היסטוריון – הבסיס (היסטוריה) הוא מילה שאולה מלעז.

קולנוען – הבסיס (קולנוע) נוצר בהלחם בסיסים (קול + נוע).

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon